

IN MEMORIAM: ЗА КАТЯ ПАСКАЛЕВА (18.9.1945—23.7.2002) ОТ КРИКОР АЗАРЯН

С Катя бяхме приятели. Знаехме се още от Академията. Особено се сближихме, когато заживя с Жоро Слона – приятел от детските ми години. Това съвпаднаше с годините в Пловдив и Пазарджик.

Когато умря, изведнъж си дадох сметка, че само в четири мои спектакъла е играла тя. А също така в един телевизионен спектакъл по Иван Рагоев, и във филма, който правих по Йордан Рагичков.

От този факт ме заболя. Почувствах се виновен и пред нея, и пред себе си... Как е възможно така да обичаш една актриса и толкова да си бил подвластен на обстоятелствата, че те да прегрешават кога и колко ще се срещнеш творчески с нея?

За пореден път си дадох сметка колко лекомислено живеем ден за ден, колко не ценим времето, дадено ни за пребиваване на този свят!

Пиша всичко това, защото тези кратки срещи, които съм имал с нея при

Катя Паскалева (Асусена) и Златина Тодева (Хуанита) в „Голямата печалба“ от Ектор Кинтеро, реж. Крикор Азарян, ДТ Пазарджик.

съвместна работа, са едни от най-възнавляващите. Срещи на удивление пред особеностите, възможностите на големия артист.

Но това, което правеше необикновени тези съприкосновения, не беше толкова талантят – слава Богу, имал съм щастието да работя с много талантливи актьори. При Катя удивителното беше отношението ѝ към работата в театъра, към призванието ѝ.

През 1969 г. решихме откриването на новия драматичен театър „Константин Величков“ – Пазарджик, да стане с „Албена“ на Йовков. Сградата на театъра все още не беше завършена. По-голямата част от творческата трупа живеехме в гримьорните. Нямаше работно време – репетициите започваха сутрин и продължаваха до късна вечер. В този почти непрекъснат работен процес имах възможност да наблюдавам отблизо как Катя създаде образа на една от най-добрите Албени в българския театър. Поразителен беше начинът, по който тя „ставаше“ Албена. Така изцяло се потопяше в този образ, че дори по време на почивките и на разговорите, които водехме, аз имах усещането, че срещу мен стои не актрисата Катя Паскалева, а Йовковата Албена. Някому едно такова пълно „потопяне“ в ролята може да се стори странно, но то беше израз не толкова на изключителното ѝ дарование, а по-скоро на священоействено отношение, което Катя имаше към работата в театъра. За нея изкуството беше нещо наистина възвишено, духовно и тя не понасяше към него да се подхожда просто само професионално. Настроението ѝ се определяше в

по-голяма степен от това как са минали репетициите или представлението, отколкото от личните ѝ житейски проблеми.

Но тази почти маниакална отдаденост на изкуството при Катя се съчетаваше с една особена мекота, чувствителност, уязвимост. В ежедневието тя беше ненаатрапчив и стеснителен човек. Чужди ѝ бяха всякакви примадонски пози, уважаваше човешкото достойнство на всички, с които работеше, без оглед на мястото им в служебната йерархия.

Катя се срамуваше от фалша в изкуството, изстрагваше го дълбоко и лично. Беше неспособна да се примири с нахлуването на житейската проза и баналност в свещените за нея територии на изкуството. Имаше безпощадно високи изисквания към самата себе си като актриса. И точно в тази трагична неудовлетвореност се коренят саморазрушителните импулси, които белязаха с драматизъм нейната съдба – съдбата на една талантлива, нестандартна и неприспособима личност.

От смъртта на Катя неусетно изминаха няколко месеца и ежедневието продължава все така забързано. В театъра влизат нови поколения и миналото постепенно се покрива със забрава. Но на мен все още някак ми е трудно да повярвам, че Катя вече я няма, че тя остана там, върху филмовите ленти и в паметта на своите колеги и зрители.

Творческите ми срещи с Катя, макар и не толкова честни, за мен бяха ценни и незабравими. Благодарен съм, че имах възможност да работя с талантливия човек и творец – Катя Паскалева.